

شنبه 23 تیر 1394 - 07:25

چالش 12 ساله وین ایستگاه آخر است؟!

خبرهای رسیده از وین حاکی است به زودی مذاکرات فعلی به جمع بندی نهایی خواهد رسید و متن توافق یا همان «برجام» برای تعیین تکلیف به کشورهای شرکت کننده در مذاکرات فرستاده می شود.

خبرهای رسیده از وین حاکی است به زودی مذاکرات فعلی به جمع بندی نهایی خواهد رسید و متن توافق یا همان «برجام» برای تعیین تکلیف به کشورهای شرکت کننده در مذاکرات فرستاده می شود.

در حالی که شواهد حاکی از برداشتن گام نهایی برای دستیابی به توافق جامع است، باید پرسید آیا هتل کوبورگ شهر وین ایستگاه پایانی ماراتن 12 ساله چالش هسته‌ای ایران و غرب خواهد بود؟ آیا مسئله غرب، صرفا حل موضوع هسته‌ای است؟ اگر چنین است چرا در این میان، یکی از شروط اساسی آمریکا و برخی دیگر از اعضای 5+1 بازرسی از مراکز نظامی ایران عنوان شده است؟ چرا رسانه‌های خارجی از تاکید کشورهای 5+1 درخصوص تغییر رفتار ایران در قبال محور مقاومت در منطقه در حاشیه مذاکرات هسته‌ای خبر داده‌اند؟

برای یافتن پاسخ این سوالات باید به کارنامه 12 ساله مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 نگاهی انداخت. اغلب تحلیلگران داخلی و منصفان خارجی بر این نکته تاکید دارند که چالش هسته‌ای و ابراز نگرانی آمریکا و متحدانش از احتمال حرکت ایران به سوی تولید سلاح هسته‌ای که طی ۱۲ سال گذشته بر آن تکیه کرده‌اند، صرفا یک بهانه برای مقابله با اقتدار پرشتاب ایران اسلامی است.

برای نمونه «هانس بلیکس» مدیر کل اسبق آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در مصاحبه با شبکه تلویزیونی «راشاتودی» ضمن ارائه یک گزارش مستند و البته مختصر، نتیجه گرفت که نگرانی غرب از برنامه هسته‌ای ایران ساختگی است و هدف اصلی آنها جلوگیری از قوی‌تر شدن ایران است.

در همین حال، «جرج فریدمن» مسئول مرکز راهبردی «استراتفور» نیز گفت: مشکل ما با ایران بر سر فعالیت هسته‌ای این کشور نیست، بلکه مشکل آن است که ایران نشان داده است نه فقط بدون حمایت آمریکا، بلکه در حال درگیری با آمریکا نیز می‌توان بزرگترین قدرت تکنولوژیک و نظامی منطقه بود. این پدیده ایران را به یک الگو برای کشورهای اسلامی تبدیل کرده است!

چالشی فراهسته‌ای

رهبر معظم انقلاب نیز بارها در بیانات خود تاکید فرموده‌اند دشمنی آمریکا با جمهوری اسلامی چیزی فراتر از مسئله هسته‌ای است و اینکه تصور شود با حل این قضیه، چالش ایران و آمریکا حل می‌شود کاملاً غلط است. معظمله در دیدار اخیرشان با اساتید دانشگاه در ماه مبارک رمضان تاکید کردند: «هدف دشمنان از تحریم‌ها، مسئله هسته‌ای یا مسائلی نظیر حقوق بشر و تروریسم نیست، چرا که خود آنها مراکز اصلی پرورش تروریسم و ضدحقوق بشر هستند، بلکه هدف آنها جلوگیری از رسیدن ملت ایران به جایگاه شایسته تمدنی است.»

و در دیدار روز شنبه با دانشجویان نیز درباره «وضعیت مبارزه با استکبار پس از مذاکرات هسته‌ای» تأکید کردند: مبارزه با استکبار و نظام سلطه، براساس مبانی قرآنی، هیچ‌گاه تعطیل‌پذیر نیست و امروز آمریکا کامل‌ترین مصداق استکبار است. به مسئولین مذاکره‌کننده نیز گفته‌ایم که فقط در موضوع هسته‌ای حق دارید مذاکره کنید و با اینکه طرف آمریکایی گاهی مسائل منطقه، از جمله سوریه و یمن را پیش می‌کشد، مسئولین ما می‌گویند در این مسائل مذاکره نمی‌کنیم. مبارزه با استکبار جزء مبانی انقلاب و از کارهای اساسی است، بنابراین، خودتان را برای ادامه مبارزه با استکبار آماده کنید.»

تجربه تاریخی

مذاکرات هسته‌ای ایران و غرب در 12 سال اخیر همیشه با بدعهدی و کارشکنی طرف مقابل- که آمریکا همواره نقش اصلی را ایفا کرده است- مواجه شده است. ایران از اجلاس اکتبر ۲۰۰۳ تهران- ۱۳۸۲- تمامی فعالیت‌های هسته‌ای را به صورت داوطلبانه تعلیق کرد و مذاکرات با تروئیکای اروپایی- انگلیس، فرانسه و آلمان- را برای رسیدن به توافق آغاز کرد. نهایتاً بعد

از چند دوره مذاکرات به اجلاس پاریس - نوامبر 2004/1383- رسیدیم و قرار شد ایران ظرف ۳ ماه تضمین‌های عینی خود را مبنی بر اینکه در پی تولید سلاح هسته‌ای نیست ارائه دهد و طرف مقابل نیز تضمین‌های محکم بدهد که پرونده ایران به حالت عادی درآید. اما، یک ماه بعد - دسامبر ۲۰۰۴ - در نشست کارگروه هسته‌ای طرفین در لندن، طرف مقابل با صراحت اعلام کرد «قابل قبول‌ترین تضمین برای ما آن است که ایران فعالیت هسته‌ای خود را بطور کامل متوقف کند!» پس از آن بود که ما فعالیت‌های هسته‌ای تعلیق شده خود را به تدریج از سر گرفتیم و این دور جدید را با راه‌اندازی دوباره UCF اصفهان آغاز کردیم. اما طرف مقابل برخلاف نص صریح بند C از ماده ۱۳ اساسنامه آژانس، پرونده هسته‌ای کشورمان را به شورای امنیت سازمان ملل ارسال کرد.

این رفتار آمریکا دقیقاً در مذاکرات دوسال اخیر نیز مشاهده شد و پس از انعقاد توافقنامه ژنو، آمریکا به دفعات این توافق را نقض کرد و علی‌رغم نامتوازن بودن تعهدات دو طرف، آمریکایی‌ها از عمل به تعهدات اندک خود نیز سر باز زدند.

تحلیلی فراخوشبینانه

نکته قابل دیگر آنکه توافق هسته‌ای عمری در حدود یک دهه خواهد داشت و با توجه به رفتار، اهداف و سوابق آمریکایی‌ها، نحوه برخورد و عمل آنان به توافق مورد نظر، خود چالشی جدی و قابل تامل است. از این منظر توافق را به مثابه پایان چالش هسته‌ای دانستن، تحلیلی فراخوشبینانه و حتی ساده لوحانه خواهد بود.

عراقچی: هنوز برخی مشکلات وجود دارد

روز گذشته (دوشنبه) در ادامه مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 در وین، ظریف، کری و موگرینی با حضور معاونان و صالحی و مونیز به گفت‌وگو نشستند.

همچنین دیدار دوجانبه محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه ایران و سرگئی لاوروف وزیر خارجه روسیه نیز در هتل پله کوبورگ برگزار شد.

دیروز (دوشنبه) «عباس عراقچی» عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران در مصاحبه با شبکه خبر گفت: مذاکرات به لحظات نفس گیر آخر رسیده است. عراقچی افزود: هنوز برخی مشکلات وجود دارد. تا این مشکلات حل نشود، نمی‌توان گفت به توافق رسیده‌ایم. وی خاطرنشان کرد: قول حل موضوعات برای امشب یا فردا شب را نمی‌دهم. در همین حال، «محمدجواد ظریف» وزیر امور خارجه ایران در دیدار با وزیر خارجه چین گفت: معتقدیم نباید تمدید باشد اما می‌توانیم تا جایی که لازم باشد به کار ادامه دهیم.

باقی ماندن سه موضوع مورد اختلاف

به گزارش فارس، آسوشیتدپرس در خبری اعلام کرد: سه موضوع مورد اختلاف همچنان در مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 باقی است.

در ادامه خبر آمده است: ابعاد احتمالی نظامی، لغو تحریم‌های تسلیحاتی ایران و درخواست تهران برای تصویب قطعنامه در شورای امنیت سازمان ملل برای قانونی خواندن برنامه هسته‌ای ایران، سه اختلاف باقی مانده در گفتگوها است.

تحریم‌ها بلافاصله برداشته نمی‌شود

بلومبرگ نیز در گزارشی اعلام کرد: ایران و 5+1 بر سر رفع تدریجی تحریم‌های تسلیحاتی به توافق رسیده‌اند.

در ادامه گزارش آمده است: قرار است این مسئله در قطعنامه‌ای که پس از توافق هسته‌ای در شورای امنیت صادر می‌شود، اعلام شود. بلومبرگ افزود: تحریم‌ها به مرور و نه بلافاصله پس از توافق، برداشته خواهند شد. به گزارش تسنیم، دیروز (دوشنبه) «محمد جواد ظریف» وزیر امور خارجه ایران در پاسخ به این سوال که آیا مذاکرات امشب تمام می‌شود یا خیر، به نشانه «نه» سرش را تکان داد. خبرگزاری روسی اسپوتنیک نیز در خبری اعلام کرد: واقعیت این است که توافق بین ایران و گروه 5+1 نهایی شده اما احتمالاً صبح سه‌شنبه (امروز) اعلام خواهد شد.